

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 16. martā
(OR. en)

**Starpiestāžu lieta:
2018/0209(COD)**

**6077/1/20
REV 1 ADD 1**

**ENV 80
CLIMA 31
ENER 27
CADREFIN 23
CODEC 113
PARLNAT 148**

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU, ar ko izveido vides un klimata pasākumu programmu ("LIFE") un atceļ Regulu (ES) Nr. 1293/2013

- Padomes paskaidrojuma raksts
- Padome pieņēmusi 2021. gada 16. martā

I. IEVADS

1. Komisija 2018. gada 1. jūnijā nosūtīja Padomei un Eiropas Parlamentam priekšlikumu Regulai, ar ko izveido vides un klimata pasākumu programmu ("LIFE"). Priekšlikums ir daļa no vairākām ierosinātajām Savienības finansēšanas programmām daudzgadu finanšu shēmas (DFS) 2021.–2027. gadam ietvaros.
2. Parlaments 2018. gada 11. decembrī pieņēma vairākus grozījumus priekšlikumā, lai varētu sākt sarunas ar Padomi ¹.
3. Padome 2018. gada 20. decembrī pieņēma daļēju vispārēju pieeju ², atliekot (iekļaujot kvadrātiņos) visus tos noteikumus, kam ir ietekme uz budžetu vai horizontāls raksturs un kas ir saistīti ar DFS, kamēr nebija panākta Eiropadomes vienošanās par DFS.
4. Pēc triaļoga sarunām Parlaments un Padome panāca "kopēju vienošanos" par visiem kvadrātiņos neiekļautajiem noteikumiem, un Pastāvīgo pārstāvju komiteja to apstiprināja 2019. gada 20. martā ³.
5. Parlaments 2019. gada 17. aprīlī pieņēma nostāju pirmajā lasījumā ⁴, apstiprinot kopējo vienošanos un pieņemot nelielu skaitu grozījumu Komisijas priekšlikumā par atlikušo tekstu.

¹ Dokuments 15312/18.

² Dokumenti 15489/18 + COR 1.

³ Dokuments 7479/1/19 REV 1.

⁴ Dokuments 8654/19.

6. Pēc vienošanās par DFS, kas tika panākta Eiropadomes 2020. gada 17.–21. jūlija sanāsmē ⁵, un tai sekojošās vienošanās par DFS regulu ⁶ un ar to saistīto Iestāžu nolīgumu ⁷, sarunas par priekšlikumu tika atsāktas, kā rezultātā 2020. gada 17. decembrī Padome un Parlaments panāca provizorisku vienošanos.
7. Pastāvīgo pārstāvju komiteja provizorisko vienošanos apstiprināja 2021. gada 13. janvārī un Eiropas Parlamenta ENVI komiteja – 2021. gada 15. janvārī.
8. Padome 2021. gada 16. martā pieņēma nostāju pirmajā lasījumā saskaņā ar LESD 294. panta 5. punktu.

II. MĒRKIS

9. Par programmu "LIFE" ierosinātās regulas mērķis ir izveidot Savienības finansēšanas instrumentu vides un klimata pasākumiem laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam. Programmas "LIFE" mērķis ir veicināt Savienības vides un klimata politikas un tiesību aktu īstenošanu, atjaunināšanu un pilnveidošanu, līdzfinansējot projektus, kuriem ir Eiropas pievienotā vērtība. Tā būs ar Regulu Nr. 1293/2013/ES izveidotās programmas "LIFE" 2014.–2020. gadam pēctece un to aizstās.

⁵ Dokuments EUCO 10/20.

⁶ Padomes Regula (ES, *Euratom*) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433I, 22.12.2020., 11. lpp.).

⁷ Iestāžu nolīgums (2020. gada 16. decembris) starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai (OV L 433I, 22.12.2020., 28. lpp.).

III. PADOMES PIRMĀ LASĪJUMA NOSTĀJAS ANALĪZE

10. Padomes nostāja pirmajā lasījumā ir rezultāts neoficiāliem kontaktiem starp Eiropas Parlamentu, Komisiju un Padomi, kā paredzēts Kopīgajā deklarācijā par koplēmuma procedūras praktiskajiem aspektiem ⁸.

Starp iestādēm panāktais kompromiss cita starpā ietver turpmāk izklāstītos galvenos elementus.

Vispārīga informācija

11. Tika ievērota programmas "LIFE" struktūra, jo īpaši sadalījums jomās un apakšprogrammās, kā to ierosinājusi Komisija, tostarp finansējuma integrācija pārejas uz tīru enerģiju atbalstam, kas līdz šim brīdim tika finansēta no pamatprogrammas "Apvārsnis 2020".

Regulas 3. pantā izklāstītie programmas "LIFE" mērķi tika sīkāk izstrādāti un precizēti. Konkrēti – lielāks uzsvars tika likts uz dabu un biodaudzveidību, lai uzsvērtu, ka šī daļa ir programmas "LIFE" būtisks elements. Tika iekļauta atsauce uz klimatneitrālu ekonomiku, kā arī konkrēta atsauce uz atbalstu vispārējo Savienības rīcības programmu īstenošanai, lai skaidri varētu ņemt vērā 7. vides rīcības programmas ⁹ pēcteci.

⁸ OV C 145, 30.6.2007., 5. lpp.

⁹ Priekšlikums 8. vides rīcības programmai (priekšlikums – Lēmums par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2030. gadam) tika iesniegts 2020. gada 14. oktobrī – dokuments 11987/20 (COM(2020) 652 *final*).

Galvenie jautājumi

Finansējums (5. pants)

12. Programmas "LIFE" finansējuma apjoms atspoguļo Eiropadomē panākto vienošanos par DFS un tai sekojošo vienošanos par DFS regulu, kā rezultātā tas tika nedaudz samazināts salīdzinājumā ar Komisijas priekšlikumu. Finansējuma sadalījums atbilst Komisijas ierosinātajam sadalījumam jomās un apakšprogrammās.

Klimata aspektu integrēšana un biodaudzveidības mērķu vērienīgums

13. Padomes nostāja (19. panta 5. punkts un 29. apsvēruma) atspoguļo Eiropadomes vienošanos par DFS un tai sekojošo vienošanos par DFS regulu, proti, palielināt ar klimatu saistīto izdevumu mērķrādītāju kopējā budžetā no 25 % līdz vismaz 30 %. Šā mērķrādītāja sasniegšanai ir paredzēts ieguldīt 61% no "LIFE" finansējuma.
14. Ar biodaudzveidību saistīto izdevumu un šādu izdevumu izsekošanas metožu izstrādes nozīme ir uzsvērtā, iekļaujot programmā "LIFE" vienošanos, kas par biodaudzveidības mērķiem panākta ar daudzgadu finanšu shēmu saistītajā Iestāžu nolīgumā. Attiecīgi programma "LIFE" veicina rīcības biodaudzveidības jomā integrēšanu Savienības rīcībpolitikās un palīdz sasniegt vispārējo mērķi, proti, 2024. gadā 7,5 % un 2026. gadā un 2027. gadā 10 % no gada izdevumiem saskaņā ar DFS atvēlēt biodaudzveidības mērķiem, vienlaikus ņemot vērā starp klimata un biodaudzveidības mērķiem pastāvošo pārklāšanos (19. panta 5. punkts un 16. apsvēruma).

Finansējuma īstenošana (9. pants)

15. Ir paredzēta detalizētāka finansējuma īstenošanas sistēma, kas nodrošina, ka finansējums tiek novirzīts prioritārām darbībām un projektiem. Tādējādi vismaz 85 % no programmas "LIFE" budžeta ir jāpiešķir dotācijām, lai cita starpā finansētu stratēģiskus dabas projektus apakšprogrammā "Daba un bioloģiskā daudzveidība", stratēģiskus integrētos projektus apakšprogrammās, kas saistītas ar aprites ekonomiku un klimatrīcību, un projektus, kas saistīti ar tehnisko palīdzību.
16. Turklāt kopējās maksimālās līdzfinansējuma likmes pašā "LIFE" regulā ir noteiktas tādā līmenī, kāds nepieciešams, lai uzturētu efektīvu atbalsta līmeni, ko nodrošina ar programmu. Papildus un lai ņemtu vērā vajadzīgo pielāgojamību, kas nepieciešama, lai reaģētu uz pašreizējo darbību un subjektu loku, daudzgadu darba programmās ir jānosaka konkrētas līdzfinansējuma likmes.

Piešķiršanas kritēriji un ģeogrāfiskais līdzsvars (9. pants un 11. panta 4. punkts)

17. Tika panākta vienošanās nodrošināt vispārīgāku virzību finansējuma īstenošanai gan attiecībā uz piešķiršanas kritērijiem, gan attiecībā uz ģeogrāfiskā līdzsvara nodrošināšanu programmā "LIFE". Ir skaidri norādīts, ka kvalitāte ir pamatkritērijs projektu piešķiršanai saskaņā ar programmu "LIFE" un ka Komisija cenšas panākt efektīvu, uz kvalitāti balstītu ģeogrāfisko pārklājumu visā Savienībā. Lai atvieglotu programmas mērķu īstenošanu visā ES un veicinātu projektu priekšlikumu augstu kvalitāti, tiks nodrošināts finansējums spēju veidošanai attiecībā uz dalībvalstu iestāžu darbībām, kuru mērķis ir uzlabot efektīvu līdzdalību projektos, ko veic programmas "LIFE" ietvaros. Maksimālā summa, ko piešķir dotācijām, lai atbalstītu spēju veidošanu dalībvalstīs, kurās ir "zema efektīva līdzdalība", ir 15 miljoni EUR, un maksimālās līdzfinansējuma likmes nepārsniedz 95 % no attiecināmajām izmaksām attiecībā uz projektiem.

Daudz gadu darba programmas (18. pants)

18. Padomes nostājā paredzēts, ka pirmā daudz gadu darba programma ilgst četrus gadus un otrā daudz gadu darba programma – trīs gadus. Turklāt, lai labāk strukturētu un virzītu darbību plānošanu, salīdzinājumā ar Komisijas priekšlikumu ir sīkāk definēti minētajās darba programmās iekļaujamie elementi, *inter alia*:
- snieguma rādītāji katrai apakšprogrammai;
 - līdzekļu sadalījuma sīkaks iedalījums un specifika, tostarp norādes par maksimālo summu konkrētiem dotāciju veidiem un līdzfinansējuma likmēm (ievērojot noteikumus par finansējuma īstenošanu);
 - orientējoši grafiki uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, atlases procedūras un iesniegto projektu piešķiršanas kritēriji.

Komisijai ir jānodrošina, ka darba programmu izstrādes laikā notiek apspriešanās ar ieinteresētajām personām.

19. Daudz gadu darba programmu pieņemšanas procedūra tagad ir noteikta "LIFE" regulā. Tās pieņems ar īstenošanas aktiem.

Ilgums un atpakaļejošs spēks (1. un 26. pants)

20. Komisijas priekšlikumā programmas "LIFE" darbības laiks bija neierobežots. Lai nodrošinātu, ka Komisija nākamās DFS ietvaros nāk klajā ar jaunu priekšlikumu vides un klimata pasākumu finansēšanas programmai, tādējādi ļaujot likumdevējiem kopā ar Komisiju pārskatīt mērķus un prioritātes, Padomes nostājā ir precizēts, ka programma "LIFE" ir izveidota DFS laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam. Programmas "LIFE" ilgums ir saskaņots ar DFS ilgumu.

Lai nodrošinātu netraucētu pāreju no iepriekšējās programmas "LIFE" (2014.–2020. gads) uz jauno programmu "LIFE" un lai saskaņotu programmas "LIFE" sākšanu ar DFS sākšanu, ir paredzēta piemērošana ar atpakaļejošu spēku. Tādējādi programmu "LIFE" piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Citi jautājumi

21. Regulas teksts ir atjaunināts, lai atspoguļotu norises vides un klimata politikā, jo īpaši iekļaujot atsauces uz Eiropas zaļo kursu.
22. Komisijas priekšlikums attiecībā uz trešo valstu dalību programmā "LIFE" (6. pants) tiek atbalstīts (ņemot vērā arī Eiropadomes 2020. gada jūlija vienošanos). Attiecībā uz darbību finansēšanu ārpus ES – Padomes nostājā ir pievienots konkrēts un ierobežojošs noteikums par finansējuma piešķiršanu daudzpusēju konferenču organizēšanai ārpus ES (11. panta 5. punkts).
23. Daži horizontāli noteikumi un apsvērumi ir pielāgoti, lai nodrošinātu saskaņotību ar visām DFS finansēšanas programmām (jo īpaši 16. pants).
24. Komisija ierosināja pārtraukt īpašā "LIFE" logotipa izmantošanu, taču tas ir saglabāts Padomes nostājā (III pielikums).

IV. SECINĀJUMS

25. Padomes nostāja pirmajā lasījumā pilnībā atspoguļo kompromisu, kas panākts Padomes un Eiropas Parlamenta sarunās, kuras sekmēja Komisija. Šis kompromiss tika apstiprināts Eiropas Parlamenta *ENVI* komitejas priekšsēdētāja vēstulē Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam (2021. gada 15. janvāris). Minētajā vēstulē *ENVI* komitejas priekšsēdētājs norādīja, ka, ja Padome kā pirmā lasījuma nostāju pieņems provizoriski saskaņoto tekstu pēc tam, kad to būs pārbaudījuši juristi lingvisti, priekšsēdētājs ieteiks Padomes nostāju Parlamenta otrajā lasījumā pieņemt bez grozījumiem.
-